УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

18. фебруар 2021.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

„Соматизми и концептуализација емоција у грчком и српском фразеолошком систему" КАНДИДАТА мср Иване Милојевић и МЕНТОРА доц. др Војкана Стојичића

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. *Датум и орган који је именовао комисију:*

Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду донело је Одлуку бр. 632/1 на V електронској седници одржаној 1. фебруара 2021. године, којом се образује Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације мср Иване Милојевић „Соматизми и концептуализаија емоција у грчком и српском фразеолошком систему".

2. *Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:*

1. Председник комисије: др Анка Рађеновић, доцент, неохеленистика, 10. јул 2019. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. др Рајна Драгићевић, редовни професор, српски језик, 15. мај 2013. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. др Данијела Ђорђевић, доцент, стручни језик (англистика), 27. март 2018. године, Пољопривредни факултет Универзитета у Београду

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Ивана Милојевић (рођ. 1982. у Београду) завршила је основне академске студије 2006. године на Катедри за неохеленске студије Филолошког факултета Универзитета у Београду. Мастер студије је завршила 2009. године на Факултету организационих наука Универзитета у Београду.

Од 2006. до 2010. године била је ангажована у својству сарадника по уговору, ради извођења часова вежбања на Катедри за неохеленске студије. Од 2010. до 2018. године држала је вежбања у звању лектора за грчки језик, а 2018. године унапређена је у звање вишег лектора за ужу научну област Неохеленистика, предмет Савремени грчки језик. На основним академским студијама изводила или изводи часове вежбања је у оквиру следећих курсева: Увод у традуктологију 1 и 2; Грчки језик 1 и 2; Савремени грчки језик Г-1, Г-2, Г-3, Г-4, Г-7 и Г-8. Од 2010. године ангажована је на извођењу наставе српског језика као страног за студенте који учествују у пројектима *Свет у Србији* и *Србија за Србе из региона*, у организацији Филолошког факултета у Београду и Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Године 2017. и 2019. суделовала је у извођењу наставе српског језика као страног у оквиру *Летњег курса српског као страног језика*.

Године 2018. године била је похађала је семинар о конференцијском и усменом превођењу при Европској комисији, у организацији Темпус канцеларије (обуку држао Chris Pavis). Више пута је била је члан је испитне комисије за проверу знања грчког језика (пријемни испит), за упис у прву годину основних академских студија на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Била је ангажована у својству

члана испитне комисије за проверу знања грчког језика на Б2 нивоу, за потребе Министарства иностраних послова Републике Србије, Академије за дипломатију и Филолошког факултета Универзитета у Београду. Обављала је послове стручног превођења, писаног и консекутивног превођења за потребе Амбасаде Републике Грчке, као и више београдских и грчких компанија (Општина Чукарица, TGI Group International, EFG Euro Bank, Београдска тврђава и слично). Учествовала је у организацији извођења испита за проверу знања грчког језика *Ελληνομάθεια* (Елиноматија), на Катедри за неохеленске студије Филолошког факултета у Београду. Тренутно је члан Организационог одбора *Петнаестог међународног конгреса грчке лингвистике (15º Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας – ICGL15*). Такође, члан је Асоцијације за неохеленске студије Србије и Друштва за примењену лингвистику Србије.

Објављује научне и стручне чланаке из области неохеленистике, а учествовала је на бројним међународним и домаћим конференцијама у земљи и иностранству.

Од 2017. године је докторанткиња на Филолошком факултету Универзитета у Београду (модул: *Језик*).

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

1. Milojević, I., Mutavdžić, P., Gaborović, J. (2017). Ιδιωτισμοί σχετικά με το «μάτι» στην ελληνική, σερβική και ρουμανική γλώσσα“. Στα: *Πρακτικά Τρίτου Συνεδρίου των Νεοελληνιστών των Βαλκανικών Χωρών «Ο ελληνισμός ως πολιτιστικός και οικονομικός παράγοντας στα Βαλκάνια (1453-2015): Γλώσσα, λογοτεχνία, τέχνη, κοινωνία* (80-96). Bukurešt: UER PRESS.
2. Milojević, I. (2015). Frazeološke jedinice sa komponentom ruka u srpskom i grčkom jeziku. *Анали Филолошког факултета*, 27/ 2. Београд: Филолошки факултет, 257-283.
3. Rađenović, A., Milojević, I. (2014). Multiple choice tests: Guessing or knowing?“. Στα: *Πρακτικά 11ου Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας* (1462-1471). Ρόδος: Πανεπιστήμιο Αιγαίου.
4. Милојевић, И. (2012). Говорни чинови у свакодневној комуникацији на грчком језику. In: *Contemporary Foreign Language Education: Linking Theory into Practice* (309-318). Sarajevo: IBU.
5. Милојевић, И. (2011). Очување етнокултурног идентитета путем језика. У: *Ставови пром(ј)ена – пром(ј)ена ставова* (139-148). Никшић: Филозофски факултет.
6. Милојевић, И. (2011). Примена језичког референтног оквира у реформи наставе новогрчког језика као другог страног. У: *Савремена проучавања језика и књижевности* (571-578). Крагујевац: ФИЛУМ.
7. Stojičić, V., Mutavdžić, P., Milojević, I. (2011). Ισχυρές και ασθενείς γλώσσες: η θέση της Νέας Ελληνικής Γλώσσας στη Σερβία. Στα: *Πρακτικά Τέταρτου Παγκόσμιου Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών «Ταυτότητες στον ελληνικό κόσμο (από το 1204 έως σήμερα)*» (603- 633). Αθήνα: ΕΕΝΣ.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидаткиња мср Ивана Милојевић **испуњава све услове за израду докторске дисертације.**

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА НАПОМЕНА:

За ментора је предложен др Војкан Стојичић, доцент на Филолошком факултету Универзитета у Београду, неохелениста (ужа научна област Неохеленистика, предмет Грчки језик и књижевност) са Катедре за неохеленске студије.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

1. Мутавџић, П., Стојичић, В., Kampouris, A. (2015). Турцизми као кључне компоненте у фразеологизмима у савременом грчком језику и њихови преводни еквиваленти на српски. *Анали Филолошког факултета* XXVII/2. Београд: Филолошки факултет, 225-255.
2. Stojičić, V., Mutavdžić, P., Γκοράνης, Π. (2014). Περί ελληνικών φρασεολογισμών και των αντίστοιχών τους σερβικών. Στα: *Πρακτικά 11ου Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας* (1621-1631). Ρόδος: Πανεπιστήμιο Αιγαίου.
3. Мутавџић, П., Стојичић, В. (2015). О ученим изразима у савременом грчком језику. У: *Језици и*

културе у времену и простору, VIII/1 (59-76). Нови Сад: фски факултет УНС – Педагошко друштво Војводине
4. Стојичић, В., Мутавџић, П. (2018). Књижевни текстови у уџбеницима савременог грчког језика као страног. У: *Језици и културе у времену и простору VII/1* (503-511). Нови Сад: Филозофски факултет
5. Мутавџић, П., Стојичић, В. (2017). Елементи културе у уџбеницима за учење модерног грчког као другог/страног језика. У: *Језици и културе у времену и простору 6* (407- 418). Нови Сад: Филозофски факултет УНС

Комисија сматра да доц. др Војкан Стојичић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације из области неохеленистике.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

1. *Формулација назива тезе (наслова)*

Комисија закључује да је радни назив тезе „Соматизми и концептуализација емоција у грчком и српском фразеолошком систему" **прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања**.

2. *Предмет (проблем) истраживања*

Предмет докторске дисертације представљају соматизми, лексеме које номинирају човечије делове тела и као такве бележе највећи број значења, као једна од најстабилнијих лексичко-семантичких група речи. За истраживање одабрани су есенцијални соматизми *глава*, *рука*, *око* и *срце*, посредством којих човек одсликава свет на основу личног искуства. За ову групу соматизама кандидаткиња мср Ивана Милојевић одлучила се након квантитативне анализе, будући да је уочила изузетно високе референцијалне вредности семантичког, деривационог, асоцијативног и фразеолошког потенцијала. Потврда за овакву тврдњу налази се код Ларисе Раздобутко-Човић која наводи да називи горњих делова предмета често означавају појам *глава*, доњи делови предмета означавају појам *нога*, централни делови предмета пак појам *срце*, док се стране одређују по *руци* (Раздобудко, 2003: 20). Будући да соматизам *нога* није продуктиван на пољу фразеологије из домена емоција, овај соматизам замењен је соматизмом *око*, изузетно продуктивним на свим пољима, помоћу којег човек, захваљујући развијеном когнитивном систему, опажа и перципира реалност и физички свет око себе, а на основу изгледа делова тела, њихових телесних активности и функција које обављају, као и интеракције са средином. Како њихов семантички потенцијал поседује изврсну моћ индуковања једног од најмоћнијих језичких процеса, процес фразеологизације, соматизми *глава*, *рука*, *око* и *срце* посматрају се кроз призму фразеолошких јединица, чији су они саставни део.

Полазну тачку истраживања представља анализа семантичког потенцијала соматизама. Анализирањем семантичког аспекта који се развија у одређеном окружењу експресивних лексичких спојева, могу се расветлити опште законитости примене сопственог искуства ради разумевања нас самих и појава својствених нама. Неке од њих су изглед, карактерне особине, емоционална и душевна стања, али и свет око нас. Управо на тај начин може се разоткрити разумевање света око нас из искуственог доживљаја. Стога, испитујући својства соматизама, може се сазнати више и о универзалним механизмима размишљања. Анализа би била извршена утврђивањем семантичког обима, декомпоновањем семантичке структуре и утврђивањем семантичког домета соматизама. Будући да семантику не треба раздвајати од прагматике, што је чест случај и у наставној пракси, настојало би се да се прагматичком анализом употпуни семантичка структура соматизама, чиме би се потврдила или оповргла ширина семантичког обима речи које су документоване у речницима.

Након анализе лексичког значења, истражио би се фразеолошки потенцијал истих тих соматизама, како би се добила комплетна слика значења које они реализују. Соматизми би се повезали са психичким и емоционалним стањима, као и са свесним и несвесним преношењем невербалних порука околини, с циљем да се одгонетне како се емоције поимају и како може да се расветли процес њиховог декодирања у мишљењу. Одговоре би могла пружити концептуална анализа помоћу појмовних метафора. Оваква анализа била би резултат међузависне везе семантичког и фразеолошког потенцијала соматизама. Ради прегледности рада, била би спроведена класификација фразеолошких јединица на основу лексичко-семантичких гнезда лексема компонената, а потом би биле диференциране, на основу речничких значења, у фразеосемантичка поља. Ова поља представљају својеврсне микросистеме који су развијени из

апстрактног семантичког поља емоција, емоционалних доживљаја и стања, као део општег семантичког система језика. Наиме, човек перципира околину урођеним когнитивним способностима, чиме стиче одређена знања и искуства. Помоћу њих ствара концепте путем којих се врши категоризација.

Концептуална анализа, као метод спровођења језичких анализа у оквиру когнитивне лингвистике, у свом фокусу има метафору, али и метонимију, њене процесе пресликавања значења, мапирања и уочавање концепата који се изражавају глобалним фразеолошким значењем. На крају би се извели закључци и установило би се који соматизми су носиоци пожељних, а који носиоци непожељних емоција, као и у којој се мери они преклапају.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. *Библиографија прелиминарних истраживања*

Кандидаткиња мср Ивана Милојевић приложила је прелиминарну библиографију од 100 библиографских јединица релевантних за истраживање.

Лексикографски извори:

Andoniadu, Ch. & Kalcas, P. (1994). *Lexikon der idiomatischen Redewendungen, griechisch-deutsch, deutsch-griechisch. Λεξικό των ιδιωματικών εκφράσεων, ελληνικά-γερμανικά / γερμανικά-ελληνικά.* Köln: Romiosini-Vanias.

Bornträger, E. W. (1995). *Φρασεολογικό λεξικό της νέας ελληνικής. Dizionario fraseologico del greco moderno.* Wien: Phoibos Verlag.

Marković, A. (2001). *Srpsko-grčki rečnik. Σερβο-ελληνικό λεξικό*. Αθήνα: Εκδόσεις Μιχάλη Σιδέρη.

Matešić, J. (1982). *Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Zagreb: Iro Školska knjiga.

Menac, A. (1979). *Rusko-hrvatski ili srpski frazeološki rječnik*. Zagreb: Iro Školska knjiga.

Αντωνίου-Κρητικού, Ι. (2008). *Επικοινωνώ στα ελληνικά. Εννοιολογικό λεξικό χειρονομιών και εκφράσεων*. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.

Βλαχόπουλος, Σ. (2007). *Λεξικό των ιδιωτισμών της Νέας Ελληνικής*. Αθήνα: Κλειδάριθμος.

Ιορδανίδου, Α. (2001). *Λεξικό λόγιων εκφράσεων της σύγχρονης ελληνικής.* Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Κριαράς, Εμμ. (1995). *Νέο ελληνικό λεξικό της σύγχρονης δημοτικής γλώσσας: Ορθογραφικό, ερμηνευτικό, ετυμολογικό, συνωνύμων, αντιθέτων, κυρίων ονομάτων*. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.

Κρύσταλ, Nτ. (2003). *Λεξικό γλωσσολογίας και φωνητικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής. (1999). Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών. [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη].

Μπαμπινιώτης, Γ. (2002). *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.

Νατσούλης, Τ. (2007). *Λέξεις & φράσεις παροιμιώδεις*. Αθήνα: Σμυρνιωτάκη.

Παπαγεωργίου, Β. Η. (2006). *Καταλαβαίνεις τι λέω;* Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Βάνιας.

Σαραντάκος, Ν. (1997). *Το αλφαβητάρι των ιδιωματικών εκφράσεων*. Αθήνα: Δίαυλος.

Σκαρτσής, Λ. Σ. (1997). *Φράσεις του λαϊκού λόγου.* Τόμος Ι (Α-Γ). Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.

Σκαρτσής, Λ. Σ. (1998). *Φράσεις του λαϊκού λόγου.* Τόμος ΙΙ (Δ-Ι). Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.

Балаћ, А., Стојановић, М. (2002). *Грчко-српски речник. Ελληνο-σερβικό λεξικό.* Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Мутавџић, П. (2007). *Грчко-српски речник идиома. Ελληνο-Σερβικό λεξικό των ιδιωτισμών και των εκφράσεων.* Београд: Јасен.

Оташевић, Ђ. (2007). *Мали српски фразеолошки речник*. Београд: Алма.

Оташевић, Ђ. (2012). *Фразеолошки речник српског језика*. Нови Сад: Прометеј.

Речник српскога језика (2007). Нови Сад: Матица српска (у раду РМС1).

Речник српскохрватскога књижевног језика I-VI (1967-1976). Нови Сад-Загреб: Матица српска, Матица хрватска (у тексту РМС6).

Интернет извори:
https://el.wiktionary.org/wiki
http://www.greek-language.gr

http://www.lexigram.gr/lex/enni/phrase
http://www.gnomikologikon.gr
http://users.sch.gr/babaroutsoup/pareababa/fraseis/fraseislatin.htm
https://sr.wikipedia.org/sr
http://www.openarchives.gr
http://thesis.ekt.gr/

Литература:

Беговић, К. (2019). *Фразеологизми са компонентом жив на српском и јужнословенском говорном простору: дијахронијски и синхронијски аспект*. Необјављена докторска дисертација. Београд: Филолошки факултет.

Вуловић, Н. (2014). *Фразеолошке јединице с религијским компонентама у српском језику*. Необјављена докторска дисертација. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду.

Гортан-Премк, Д. (2004). *Полисемија и организација лексичког система у српскоме језику*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Драгићевић, Р. (2004). Творба речи и концептуализација емоција. *Славистика*, 8, 121-127.

Драгићевић, Р. (2006а). Концептуализација туге у српском језику. *Српски језик*, XI/1-2, 309-325.

Драгићевић, Р. (2006б). Испитивање концептуализације љутње. У: *Когнитивнолингвистичка проучавања српског језика* (97-119). Београд: САНУ и Графодром.

Драгићевић, Р. (2007). *Лексикологија српског језика*. Београд: Завод за уџбенике.

Драгићевић, Р. (2010). *Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије и Чигоја штампа.

Кликовац, Д. (2009). Конвенционалне менталне слике у настави српског језика. У: *Тумачење књижевног дела и методика наставе. Део 2*. (360-372). Нови Сад: Филозофски факултет и Orpheus.

Марјановић, С. (2017). *Поредбене фраземе с компонентом comme/као у француском и српском језику*. Необјављена докторска дисертација. Београд: Филолошки факултет.

Мршевић, Д. (1982). О критеријумима који одређују место обраде фразеологизама у речнику. У: *Лексикографија и лексикологија* (141- 149). Београд/ Нови Сад: САНУ.

Мршевић, Д. (1983). Фразеолошка јединица и њен синоним. *Научни састанак слависта у Вукове дане. Реферати и саопштења,* 12/1. Београд: МСЦ, 123-130.

Мршевић-Радовић, Д. (1987). *Фразеолошке глаголско-именичке синтагме у савременом српскохрватском језику.* Београд: Филолошки факултет.

Мршевић-Радовић, Д. (2008а). О утицају жаргонске лексике на стандардну фразеологију. У: *Зборник института за српски језик САНУ*, I (343-350). Београд: Институт за српски језик САНУ.

Мршевић-Радовић, Д. (2008б). *Фразеологија и национална култура*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.

Мутавџић, П., Сивачки, А., Kampouris, A. (2013). Делови тела као конституенти фразеологизама у савременом српском, грчком и албанском језику. У: *Традиција и иновације у савременом српском језику*, 1 (421-433). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.

Мутавџић, П., Сивачки, А., Колесар, М. (2014). Фразеологизми са компонентом *zemër/zemra* (срце) у савременом албанском и њихови еквиваленти у српском и румунском језику. У: *Језици и културе у времену и простору*, III (59-76). Нови Сад: Универзитет у Новом Саду Филозофски факултет.

Мутавџић, П., Стојичић, В. (2019). О ученим изразима у савременом грчком језику. У: *Језици и културе у времену и простору*, VIII/1 (59-76). Нови Сад: фски факултет УНС – Педагошко друштво Војводине.

Мутавџић, П., Стојичић, В., Kampouris, A. (2015). Турцизми као кључне компоненте у фразеологизмима у савременом грчком језику и њихови преводни еквиваленти на српски. *Анали Филолошког факултета* XXVII/2. Београд: Филолошки факултет, 225-255.

Мушовић, А. (2002). *Соматске фразеолошке јединице за изражавање емоција и њихова синтаксичка функција. На материјалу руског и српског језика*. Косовска Митровица: Филозофски факултет.

Пејановић, А. (2010). *Фразеологија Горског вијенца: фразеолошки жанрови, културни концепти, руски преводи*. Подгорица: ЦАНУ.

Пејовић, А. (2009). О могућности израде тематских фразеолошких речника. *Српски језик*, XIV/1-2, 549-555.

Пејовић, А. (2015). *Контрастивна фразеологија шпанског и српског језика*. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.

Пипер, П. (2006). О когнитивнолингвистичким и сродно усмереним проучавањима српског језика. У: *Когнитивнолингвистичка проучавања српског језика* (9-46). Београд: САНУ.
Радић-Дугоњић, М. (1997). Семантичко језгро и семантичка периферија као основни показатељи контакта лексичких јединица у словенским језицима. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XL/1,151-159.
Радић-Дугоњић, М. (1999). Концептуална анализа имена срце у руском и српском језику. У: *Реч. Смисао. Сазнање (студија из лексичке семантике)* (204–211). Београд: Филолошки факултет.
Радић-Дугоњић, М. (2006). *Љубав* – реч, концепт, митологема (на материјалу романа „Сеобе“ Милоша Црњанског и његовог руског превода). *Научни састанак слависта у Вукове дане* 35/1. Београд: МСЦ, 217-226.
Раздобудко-Човић, Л. (2003). *Семантика и прагматика соматизама у српском и руском језику*. Београд: Ведес.
Расулић, К., Кликовац, Д. (ур.) (2014). *Језик и сазнање. Хрестоматија из когнитивне лингвистике*. Београд: Филолошки факултет.
Ристић, Г. (2013). *Соматизми у немачкој и српској фразеологији (контрастивна истраживања)*. Докторска дисертација. Нови Сад: Филозофски факултет.
Ристић, С., Радић-Дугоњић, М. (ур.) (1999). *Реч, смисао, сазнање (студија из лексичке семантике)* Београд: Филолошки факултет.
Слијепчевић, С. (2014). Фразеологизми с компонентом ОКО: универзално и специфично. *Научни састанак слависта у Вукове дане,* 43/1. Београд: Филолошки факултет, 385–394.
Тривић, А. (2015). *Лексичко-семантичка анализа соматизма у фразеологији савременог шпанског и српског језика: контрастивни приступ*. Докторска дисертација. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.
Шипка, Д. (1998). *Основи лексикологије и сродних дисциплина*. Нови Сад: Матица српска.
Шипка, М. (2001). Фраземи гестовно-мимичног порекла. *Јужнословенски филолог,* 57, 41-52.
Шипка, М. (2008). *Зашто се каже?* Нови Сад: Прометеј.
Штасни, Г. (2013). *Речи о човеку* (номинација човека у српском језику). Нови Сад: Филозофски факултет.
Штрбац, Г. (2012). Фразеологизми с лексемом глава у српском језику. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, LV/2, 105-117.
Штрбац, Г. (2018). *Фразеологија о човеку и човек у фразеологији*. Нови Сад: Филозофски факултет.
Штрбац, Г., Штасни, Г. (2017). *Соматизми и концептуализација стварности у српском језику (глава и њени делови)*. Нови Сад: Филозофски факултет.
Cowie, P. A. (1998). *Phraseology: Theory, Analysis, and Applications.* Oxford: Oxford University Press.
Dobrovol'skij, D., Piirainen, E. (2005). Cognitive theory of metaphor and idioma analysis. *Jezikoslovlje*, 6/1, 7-35.
Đorđević, R. (2004). *Uvod u kontrastiranje jezika*. Beograd: Filološki fakultet.
Fauconnier, G. 1985. *Mental Spaces*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
Finlay, I. (1971). *Translating*. English Universities Press: Teach yourself books.
Gibbs, R. W. Jr. (1994). *The poetics of mind: figurative thought, language, and understanding.* Cambridge: Cambridge University Press.
Gibbs, W. R., Costa Lima, P., Francozo, E. (2004). Metaphor is grounded in embodied experience. *Journal of Pragmatics 36,* 1189-1210.
Grady, J. (1997). *Foundations of Meaning: Primary Metaphors and Primary Scenes*. PhD Dissertation. Berkeley: University of California.
Johnson, M. (1987). *The body in the mind*. Chicago and London: The University of Chicago press.
Kamings, E. (2004). *Sve o simbolima*. Beograd: Narodna knjiga Alfa.
Klikovac, D. (2000). *Semantika predloga: studija iz kognitivne lingvistike*. Beograd: Filološki fakultet, Čigoja štampa.
Klikovac, D. (2004). *Metafore u mišljenju i jeziku*. Beograd: Biblioteka XX vek, Beograd: Čigoja štampa.
Kordić, S. (2002). *Riječi na granici punoznačnosti*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
Kövecses, Z. (2000). *Metaphore and Emotion: Language, Culture, and Body in Human Feeling.* Cambridge: Cambridge University Press.
Kövecses, Z. (2010). *Metaphor. A Practical Introduction.* Oxford / New York: Oxford University Press.
Lakoff, G. (1990). The Invariance Hypothesis: is abstract reason based on imageschemas?
Lakoff, G., Johnson, M. (1999). *Philosophy in the Flesh. The Embodied Mind and Its Challenge to Western Thought*. New York: Basic Books.
Lakoff, G., Johnson, M. (2003). *Metaphors We Live By*. London: The University of Chicago Press.

Lakoff, G., Turner, M. (1989a). *More than Cool Reason. A Field Guide to Poetic Metaphor*. Chicago / London: The University of Chicago Press.

Lakoff, G., Turner, M. (1989b). *More than Cool Reason: A Field Guide to Poetic Metaphor*. Chicago: University of Chicago Press Books.

Lampropoulou, M. (2016). *The cognitive process of metonymy and its functions in the acquisition of areas of grammar: the word-formation process of suffixation*. Doctoral Dissertation. Thessaloniki: Aristotle University of Thessaloniki, Department of Applied and Theoretical Linguistics, School of English.

Langacker, W. R. (1990). *Concept, Image, and Symbol: The Cognitive Basis of Grammar*. Berlin / New York: Mouton de Gruyter.

Lyons, J. (1995). *Linguistic Semantics. An Introduction.* Cambridge University Press.

Matešić, J. (1987). O poredbenom frazemu u hrvatskom jeziku. *Filologija*, VIII, 211–217.

Menac, A. (2007). *Hrvatska frazeologija.* Zagreb: Knjigra.

Milojević, I. (2015). Frazeološke jedinice sa komponentom ruka u srpskom i grčkom jeziku. *Анали Филолошког факултета,* 27/2, 257-283.

Prćić, T. (1997). *Semantika i pragmatika reči*. Sremski Karlovci / Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića

Radden, G., Kovecses, Z. (2007). Towards a Theory of Metonymy. In: *The Cognitive Linguistics Reader* (335-359). London: Equinox Publishing Ltd

Rasulić, K. (2002). *Konceptualizacija vertikalne dimenzije u engleskom i srpskohrvatskom jeziku.* Doktorska disertacija. Beograd: Filološki fakultet.

Rasulić, K. (2004). *Jezik i prostorno iskustvo: konceptualizacija vertikalne dimenzije u engleskom i srpskohrvatskom jeziku*. Beograd: Filološki fakultet i Čigoja štampa.

Ristić, G. (2011). Konceptualna analiza nemačkih i srpskih somatizama u semantičkom polju strah. *Zbornik za jezike i književnosti Filozofskog fakulteta u Novom Sadu*, 1, Novi Sad: Filozofski fakultet u Novom Sadu, 119-129.

Šipka, D. (2006). *Osnovi leksikologije i srodnih disciplina*. Novi Sad: Matica srpska.

Stojičić, V., Mutavdžić, P., Milojević, I. (2011). Ισχυρές και ασθενείς γλώσσες: η θέση της Νέας Ελληνικής Γλώσσας στη Σερβία. Στα: *Πρακτικά Τέταρτου Παγκόσμιου Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών «Ταυτότητες στον ελληνικό κόσμο (από το 1204 έως σήμερα)»* (603- 633). Αθήνα: ΕΕΝΣ. Доступно на http://www.eens.org/EENS_congresses/2010/Stojicic_Vojkan.pdf.

Stojičić, V., Mutavdžić, P., Γκοράνης, Π. (2014). Περί ελληνικών φρασεολογισμών και των αντίστοιχών τους σερβικών. Στα: *Πρακτικά 11ου Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας* (1621-1631). Ρόδος: Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Talmy, L. (1983). How language structures space. In: *Spatial orientation: Theory, research and application* (225-282). NY: Plenum

Turner, B. (2008). *The Body and Society*. *Explorations in Social Theory*. Third edition. Los Angeles / London / New Delhi / Singapore: Sage Publications Ltd.

Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. (1986). *Η νεολογία στην κοινή νεοελληνική*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Επιστημονική Επετηρίδα Φιλοσοφικής Σχολής).

Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. (1996). Η νεοελληνική σύνθεση. *Ζητήματα νεοελληνικής γλώσσας- Διδακτική προσέγγιση* (97-120). Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Βελούδης, Γ. (2005). *Η σημασία πριν, κατά και μετά τη γλώσσα.* Αθήνα: Κριτική.

Γαβριηλίδου, Ζ. (2002). Τάξεις αντικειμένων. τα <συναισθήματα> στη νέα ελληνική. *Studies in Greek linguistics*, 22. Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ, 90-101.

Γαλαντόμος, Ι. (2008). *Η διδασκαλία των μεταφορών και των ιδιωτισμών της νέας ελληνικής ως ξένης/δεύτερης γλώσσας*. Διδακτορική διατριβή. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σχολή επιστημών του ανθρώπου, Παιδαγωγικό τμήμα ειδικής αγωγής.

Δεμίρη-Προδρομίδου, Ε., Νικολαϊδου-Νέστορα, Δ., Τρύφωνα-Αντωνοπούλου, Ν. (2002). *Η γλώσσα των ιδιωτισμών και των εκφράσεων.* Θεσσαλονίκη: University studio press.

Δημοπούλου, Β. (2010). *Το λεξιλόγιο της φύσεως στις στερεότυπες εκφράσεις και στους ιδιωματισμούς: Σημασιολογική ανάλυση και εφαρμογή στη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας.* Διδακτορική διατριβή. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Φιλοσοφική Σχολή.

Θεοδωροπούλου, Μ. (2005). Γλώσσα και συναίσθημα: αρνητικοί και θετικοί όροι. *Studies in Greek linguistics*, 25. Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ, 230-240.

Θώμου, Π. (2006). *Λεξι(λογι)κές συνάψεις (lexical collocations) στη Νέα Ελληνική ως ξένη γλώσσα.* Διδακτορική διατριβή. Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας.

Μήτσης, Ν. (2004). *Η Διδασκαλία της Γλώσσας υπό το Πρίσμα της Επικοινωνιακής Προσέγγισης. Εισαγωγή στη θεωρία και τις τεχνικές του επικοινωνιακού μοντέλου.* Αθήνα: Gutenberg.

Μότσιου, Β. (1994). *Στοιχεία Λεξικολογίας. Εισαγωγή στη νεοελληνική λεξικολογία.* Αθήνα: Νεφέλη.

Μουστάκη, Α. (1992). Το «βοηθητικό» ρήμα *είμαι* και τα ρήματα που εναλλάσσονται με αυτό στις ιδιωτισμικές εκφράσεις στα Ν. Ελληνικά. *ΜΕΓ, 13,* 409-428.

Μπακάκου-Ορφανού, Α. (2005). *Η λέξη της Νέας Ελληνικής στο γλωσσικό σύστημα και στο κείμενο*. Αθήνα: Παρουσία.

Μπόλλα-Μαυρίδου, Β. (1999). Η φύση ως κύρια πηγή έμπνευσης για τη δημιουργία στερεότυπων παρομοιώσεων στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα. Στα: *Πρακτικά του Γ΄ Διεθνούς γλωσσολογικού συνεδρίου για την ελληνική γλώσσα, Ελληνική γλωσσολογία* (834-844). Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.

Μυτούλα, Α. (2006). *Η νεοελληνική παροιμία: Συγχρονική και διαχρονική προσέγγιση*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη Αφοί.

Ξυδόπουλος, Γ. (2019). *Λεξικολογία. Εισαγωγή στην ανάλυση της λέξης και του λεξικού*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Παριανού, Α. (1998). *Συγκριτική πραγματολογία: η περίπτωση των ιδιωτισμών μεταφραστική προσέγγιση από την ελληνική στην γερμανική.* Διδακτορική διατριβή. Αθήνα: Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας.

Σετάτος, Μ. (1994). Φρασεολογήματα και φρασεολογισμοί στην κοινή νεοελληνική. *Γλωσσολογικές μελέτες. Επιστημονική επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής. Περίοδος Β'-Τεύχος τμήματος Φιλολογίας*, 169-183.

Σετάτος, Μ. (1996). Οι εκφραστικές προτιμήσεις στη γλώσσα. *Φιλόλογος, Τριμηνιαία έκδοση του συλλόγου αποφοίτων της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*, 86, 340-354.

Συμεωνίδης, Χ. (2000). *Εισαγωγή στην ελληνική φρασεολογία*. Θεσσαλονίκη: Κώδικας.

Τσορώνη-Γεωργιάδη, Γ. (2007). *Γιατί το λέμε έτσι... Η προέλευση, η ερμηνεία, η αλληγορική σημασία λέξεων και φράσεων του λαού μας*. Αθήνα: Ωρίων.

Φωτοπούλου, Α. (1993). Ανάλυση των συστατικών των στερεότυπων προτάσεων: παρατηρήσεις σχετικά με την ταξινόμησή τους. *Μελέτες για την Ελληνική γλώσσα*, 14, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ, 273-292.

Χέλμη, Ε. (2011). *Συγκριτική Φρασεολογία Ισπανικής - Ελληνικής: τα Λεξιλογικά Διώνυμα*. Διδακτορική διατριβή. Αθήνα: ΕΚΠΑ, Τμήμα Ισπανικής γλώσσας και φιλολογίας.

Χιώτη, Α. (2010). *Οι παγιωμένες εκφράσεις της νέας ελληνικής: ιστορική διάσταση, ταξινόμηση και στερεοτυπικότητα.* Διδακτορική διατριβή. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

4. *Циљеви истраживања*

Као примарни, општи циљ, постављен је интегрални приступ лексичкој семантици најзначајнијих соматизама, као и фразеолошкој семантици са саставницама *глава, рука, око* и *срце*, у оквиру грчког и српског језика. Општи циљ истраживања докторске дисертације „Соматизми и концептуализација емоција у грчком и српском фразеолошком систему" био би да својим теоријским оквиром, критичком анализом, истраживањем и презентовањем резултата допринесе научном сазнању о семантици и прагматици соматизама, али истовремено и о фразеолошким системима у ова два балканска језика. Стога су се издвојила два основна циља истраживања: анализа семантичког потенцијала и анализа фразеолошког потенцијала соматизама, на основу лингвистичких и психолингвистичких метода истраживања.

Мимо општих циљева, желимо да напоменемо и секундарни циљ, који би се огледао у изради двојезичног тематског фразеолошког речника, оруђа од велике важности, пре свега, за преводиоце, али и све оне који се баве језиком. Будући да су истраживања из области лексикологије и лексикографије изузетно напредовала, а фразеолошка истраживања узимају све више маха код нас, са различитих аспеката могуће је изнедрити најразличитије тематске фразеолошке речнике соматизама, али и људских емоција, које могу бити позитивно и негативно маркиране (љубав, изненађење, чуђење, страх, туга, забринутост и др). Овај речник, као својеврсна „фразеолошка ризница", свакако би своју примену могао наћи, мимо транслатолошких проучавања језика, и у средњошколској, али, пре свега, у универзитетској настави грчког језика у Србији.

Претпоставља се да ће резултати контрастивног истраживања и темељне анализе извора потврдити постављене хипотезе, те да ће експлицирати сличности, али и разлике, које своје оправдање налазе у различитим културним оквирима, приликом декомпоновања српске и грчке „језичке слике света". Такође, резултати спроведене анализе указаће у којој мери су продуктивни грчки и српски соматизми. Имајући у виду да су то два генетски несродна језика који воде заједничко порекло од праиндоевропског језика, разлике у језичкој структури фразеолошког система су неминовне. Претпоставља се да су разлике негде

наглашеније, негде мање наглашене, а негде вероватно чак и избледеле. Према томе, претпоставља се да би начин концептуализације емоција путем појмовних метафора у највећем броју примера фразеолошких јединица био сличан, као и да би највећи број фразеолошких значења био индукован метафоричким транспоновањем значења речи које именују најзначајније делове тела.

5. Очекивани резултати

1. Активирање значења лексема у зависности од прагматичког контекста, што би требало да потврди асоцијативни тест;
2. Проширење семантичког обима на рачун фразеолошки везаних значења која нису евидентирана, пре свега, у грчком језику, будући да ове лингвистичке дисциплине нису довољно истражене, ни приближно онолико колико су истражене у српском језику;
3. Значајна подударност соматизама са аспекта семантичког, асоцијативног и фразеолошког потенцијала;
4. Изналажење специфичних културних разлика приликом процеса концептуализације соматизама, али и апстрактнијих појава, попут емоција и емоционалних стања;
5. Већа продуктивност грчког фразеолошког система на пољу пожељних емоција, као и већа продуктивност српског фразеолошког система на пољу нежељених емоција, будући да Грци важе за срдачнији и отворенији народ у исказивању емоција, што је одлика свих медитеранских народа;
6. Одражавање универзалне законитости устројства људске свести у српским и грчким фразеолошким системима, помоћу концепата својствених готово свим језицима.
7. Очекује се да се емоције и емоционална стања у обе културе концептуализују, превасходно, посредством појмовног механизма метафоре.

6. План рада и методе истраживања

Овај рад би се састојао из два сегмента, први сегмент би представљао *Лексичку семантику*, док би други сегмент представљао *Фразеологију*.

У првом делу, одмах након *Увода*, *Предмета истраживања*, *Циља истраживања*, *Хипотеза и научног доприноса*, *Структуре рада* и *Корпуса*, уследио би преглед теоријских истраживања најрелевантнијих стручњака из области лексичке семантике, као и преглед адекватних научних метода ради спровођења истраживања. За испитивање семантичких реализација соматизама користио би се метод компоненцијалне анализе. Потом би у оквиру апликативне равни био представљен *Семантички потенцијал соматизама*, у оквиру кога би се обрадили семантички обим и семантички домет српских, а затим и грчких соматизама. Контрастирањем соматизама оба језика елаборираће се најзначајнији закључци до којих се дошло аналитичким процедурама, пре свега у оквиру сваког језика понаособ, а након тога и у посматрању једног језика према другом. Семантичке реализације би биле утврђиване на основу одабраних стандардних речника, али и испитиване и са аспекта говорне интуиције језичких носиоца, путем асоцијативног теста.

Други сегмент рада представљала би *Фразеологија*, у оквиру које би, такође, били презентовани важећи теоријски аксиоми, њен предмет изучавања, као и функције и основне карактеристике фразеолошких јединица, те терминолошка и типолошка разматрања истих. За анализирање фразеолошких јединица била би одабрана концептуална анализа, те би се стога с теоријског аспекта елаборирали метафора, метонимија и метафтонимија, као средства концептуализације когнитивне лингвистике. Након теоријског дела уследио би апликативни део *Фразеолошког потенцијала соматизама*, где би били обрађени фразеолошки обим и фразеолошки домет грчких и српских соматизама. Напослетку би уследила семантичка и концептуална анализа фразеолошких јединица са соматизмима *глава, рука, око* и *срце*, најпре у сваком језику засебно, а потом би на основу контрастивне анализе била изнета закључна разматрања. Након обрађене и лексичке и фразеолошке семантике уследио би свеобухватан *Закључак*, који би требало да изнесе сва сазнања до којих се дошло након контрастивне студије. То значи да би биле представљене не само семантичке информације које би можда имплицирале измену речничке представе о значењима најфреквентнијих соматизама, већ и сазнања која би омогућила што лакше овладавање фразеолошким фондом у оквиру процеса учења страног језика. Најзад, указаће се и на правце даљег истраживања у овим научним дисциплинама. Након презентовања добијених резултата уследио би списак извора и коришћене литературе, као и регистар фразеологизама.

Истраживање се методолошки заснива на компоненцијалној, контрастивној и концептуалној анализи,

али и на анализи вербалних асоцијација, које кандидаткиња сматра најадекватнијим за спровођење наведеног истраживања, које би било чврсто утемељено и поткрепљено у теорији.
VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА НАПОМЕНА:
На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидаткиња **мср Ивана Милојевић** подобна за израду докторске дисертације. На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области **неохеленистике**. На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је **доц. др Војкан Стојичић** подобан за ментора предложене докторске дисертације. На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе **позитивне оцене** о подобности кандидаткиње **мср Иване Милојевић** и предложене теме докторске дисертације **„Соматизми и концептуализација емоција у грчком и српском фразеолошком систему"**, а да се за ментора именује **др Војкан Стојичић, доцент** Филолошког факултета Универзитета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

_____

1. др Анка Рађеновић, доцент Филолошког факултета Универзитета у Београду, председник Комисије

_____

2. др Рајна Драгићевић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду

_____

3. др Данијела Ђорђевић, доцент Пољопривредног факултета Универзитета у Београду